

İhtiyarlar Risalesi 4. Rica şerhi

İhtiyarlar Risalesi Yirmi Altı Rica'dan yani deyim yerinde ise yirmi altı "ümit" veren yazıdan ibarettir.

Bu tesadüfî değildir, yaşlılık anında en çok ihtiyaç olan "ümit" ve "iman" aşısını adeta okuyanına zerk eder.

İhtiyarlar Risalesi bütün olarak ele alındığında ise temelde, rica yani ümit, ziya yani ışık, aydınlanma yani nurlanma ve teselliye içine alan, yaşlılık zamanında yaşanabilecek ve olabilecek her şeyi kapsayan bir Risaleler manzumesidir.

Bu manadan yola çıkan Üstad, Rica-Ümit, Ziya-Nurlanma yolunun, ta Risalenin başında, okuyucusuna ihtar ederek, nasıl anlaması ve okuması gerektiği noktasında ipucu verir.

Her bir Rica'nın -yani ümidin başında, manevî derdini gayet elim yani acıklı ve üzücü şekilde, okuyanı müteessir edecek derecede yazmasının sebebi olarak da, yaşlılığın tek ilâcı olan Kur'ân-ı Hakîm'i ön plana çıkarır.

Bu tutumunu, fevkalâde olarak nitelediği bu ilâcın tesirini ve olağanüstü etkisini göstermek istemesinden kaynaklandığını anlatır, bunun için yazıldığını ve neşredildiğini gösterir.

İhtiyarlığa ayak bastığımızda, gaflet anlarımızı idame ettiren sıhhat-i beden bozulmuş olması, ihtiyarlıkla beraber birçok hastalıkların ittifak edercesine ve müttefikan insan bedenine hücum ettikleri bir gerçektir.

Gençlik sersemliğiyle zayıf edilen ve farkına varılamayan, "tamam daha sonra yaparız diyerek gençliğe güvenme", sonrasında vakit bulamadığımız ve sermaye-i ömrümüzün badiheva ile geçmesi önem kazanır. Bunun sonucunda meyveleri olarak günahların ve hatâtların kalmasını gördüğümüzde ise bütün dünyamız yıkılır.

Bu yüzden Üstad üç ana prensip üzerinden bu ricayı yazarak yol göstermiştir.

1- Yaşlılık anında gelişen, me'yûsâne yani ümitsiz bir şekilde bir hüzn yaşamamak için,

2- Nedamete gelmiş, ama bedeni bu imkânı tanımaz hâle gelmiş, pişmanlık duymuş, teessüf içinde olmak ve üzülmeye pozisyonu yaşamamak adına,

3- Yaşlılık zamanında bu durumu fırsata çevirecek, istimdatkârâne yani medet ve yardım isteme tarzını yapabilmeyi öğretmek ve göstermek istemiştir.

Yaşadığımız hayatta insanın bidayet ve nihayeti olması kaçınılmaz bir gerçektir. Peki, insan bu çizgide bir vazife için kâinatta var ve vazife itibarıyla bu arza teşrif etmiştir. Dolayısıyla vazifesini yapabilmesi için, ona verilen bu zamanı iyi

kullanması gereklidir.

Yaşlılık kaçınılmaz bir gerçek ve yaşlılığa doğru zamanın hızla akıyor olması, yaşlılık zamanında bu halin fırsata dönüşmesi için çaba sarf etmesi gerektiğini bilmemiz gerekir. Bu dünyayı en mükemmel ve muntazam bir şehir, bir saray hükmünde halk eden bir Sâni-i Zülcelâl, mümkün müdür ki, o şehirde, o sarayda, en ehemmiyetli misafirleriyle ve dostlarıyla konuşmasın, görüşmesin? Madem bilerek bu sarayı yapmış ve irade ve ihtiyar ile tanzim ve tezyin etmiş; elbette nasıl ki yapan bilir, öyle de bilen konuşur. Madem bu sarayı, bu şehri bize güzel bir misafirhane ve ticaretgâh yapmış; elbette bize karşı münasebatını ve bizden arzularını gösterecek bir defteri, bir kitabı bulunacaktır.

Tek başına bu yolda yürümek gerçekten zor, çünkü geçmişin izleri, hüznüleri, sıkıntıları ve sevinçleri hâkim bu da yetmez gibi gençliğin kaybı var, yaşanılan hüznü var.

Sağlığın ve sıhhatin verimli kullanılmamasının kayıpları söz konusu, hayatın sonu geldi korkusu, ticaretini tamamlayamama endişesi var. Birçok sevdiğini kaybetmenin ve yalnızlığın hüznü var. Bu kadar sıkıntılı ve sancılı bir sürecin içinden çıkabilmenin yegâne yolu Üstadın tarifi ile Kur'ânî metottan geçiyor. Bir harfine otuz bin hasene, meyve-i Cennet (Cenneti meyve vermesi), nur-u berzahı (kabir hayatını aydınlatması) veren Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyanın metodunu tarif ediyor.

Ancak Kur'ân'ın imdadı ile yaşlılığın değer ve ölçüsünü yakalayabilmek ve geçirmek mümkün olduğundan bahsediyor. Ona yapış ki, her derde bir deva, her zulmete bir ziya, her ye'se bir rica ümit vardır diyor. Bu metodun, teselli vermesi, karanlıkları dağıtması, istimdat eylemesi ön plana çıkıyor ve yaşlılık zamanının da adeta bir fener gibi yolu aydınlatıyor. Yaşlanmaktan korkan, sıhhatin bozulmasını kabul etmeyen yapı gidiyor, yerine yaşlılık zamanında, bidayetinden nihayet çizgisine kadar Kur'ânî bakış ile yaşlanmayı kabul eden, bir düşünce hâkim oluyor. Bedendeki durdurulamaz değişimi kabul eden, bir yaklaşım başlıyor. Ve akabinde bu Saray'ı yapan Sensin, bu Saray'ı idame ettiren Sensin, diyen ve Rabbi ile konuşarak yaşlılık belâsını üzerinden atan bir hale dönüşüm başlıyor.

Sonuç olarak; ihtiyarlık ve hastalıkların hücum ettiği bu çizgiyi ancak Allah'tan istimdat ederek, O'na yönelerek, O'nu tanıyarak ve O'nun bize gönderdiği metodla kurtulmak en büyük kâr olduğu ortaya çıkıyor.

Niyazi Mısri'nin dediği gibi,

“Bir ticaret yapmadım, nakd-i ömür oldu hebâ,

Yola geldim, lâkin göçmüş cümle kervan bîhaber.

Ağlayıp, nâlân edip, düştüm yola tenhâ, garip,

Dîde giryan, sîne biryan, akıl hayran, bîhaber.

Yaşlılık halimize gelmeden bîhaber kalmamak adına.

Selâm ve duâ ile.

Aytekin COŞKUN